

ЧЕРВОНА СЕРІЯ

ЮРІЙ ЛУЦЕНКО

ПТАХ І ФІКУС
СМЕРТЕЛЬНА ВІДПУСТКА

ХАРКІВ
«ФОЛІО»

1

ПТАХ І ФІКУС

Птах розплющив очі й перше, що зрозумів, — він живий.

Ні вибухів. Ні свисту. Ні того металевого дзвону в голові, який відчувався навіть уві сні.

Повітря — чисте. Холодне. Без пороху. І без пліснявого запаху убогих тимчасових хат, де жив останні чотири роки.

Він моргнув. Стеля — біла. Рівна. Без тріщин.

«Не бліндаж», — подумав Птах і напружився.

Навпроти хтось сидів.

Чоловік. Без броні. Без зброї. У футболці з різноколірним черепом, чужій і недоречній, як квіти серед бою.

Птах не ворухнувся.

— Ти хто? — запитав він.

— Фікус. Штурмовий полк.

Хлопець підвів очі. Погляд уважний, не панічний. Такий, що зазвичай з'являється після кількох років війни.

— Де ми? — запитав Птах.

— Поки що не знаю, — відповів той. — Але якщо це — рай, то я незадоволений сервісом.

Птах стиснув щелепу. Не усміхнувся у відповідь.
Тільки сказав:

— Птах. БПЛА.

Вони більше нічого не вважали за потрібне додавати. Ні звання. Ні підрозділ. Ні місця останньої боячки.

Свій. І цього було достатньо обом.

Не боліло.

Не гупало.

Не бурмотіла радейка.

І саме це було найгірше.

Фікус врешті не витримав. Він не любив мовчати.

— Їбань-трава, як нас сюди занесло?

Птах не любив різких рухів до з'ясування ситуації.

— Життя не має сенсу, але це не привід не жити, — з пам'яті процитував він класика.

Він пам'ятав інше світло. Жорстке. Сліпуче. І звук, після якого вже не мало бути ні кімнат, ні розмов.

Двері відчинилися беззвучно. До кімнати зайшов чоловік азійської зовнішності — охайний, спокійний, з упевненою усмішкою людини, яка ніколи не лежала під обстрілом обличчям у землю.

— Ви загинули, — сказав він рівно. — Але це технічна деталь. Мене звати Лі. І у нас до вас є пропозиція.

Фікус повільно видихнув.

— Ти чуєш, Птаха? — тихо сказав він. — Отже, ми вже мертві.

— Або, — відповів Птах, не відводячи погляду від Лі, — комусь дуже треба, щоб ми так думали.

Азієць не сів. Він стояв, завівши руки за спину, ніби час і простір тут був його власністю.

— Моє прізвище не має значення, — сказав він. —
А мій рід — має.

Птах мовчав. А Фікус дивився уважно. Як на про-
типіхотну міну, на яку наступив і тепер питання: як із
неї зіскочити.

— Я — нащадок Пагба-лами, тибетського радника
придворі імператора Китаю Хубілая, — вів далі азієць. —
Того, хто допоміг монгольському імператору зрозуміти
просту річ: владу не може обмежити ні Бог, ні закон. Бо
якщо вона обмежена — це вже не влада.

Він усміхнувся. Не холодно. Навпаки — майже те-
пло.

— Ми називали це вченням небесного мандату. Ім-
ператор — не помазаник і не нащадок. Він — сакраль-
ний інструмент створення світової імперії.

Птах тихо хмикнув.

— Тож ти із секти. Просто дуже старої.

Хлопці презирнулися.

— Мало нам кремлівського їбаната з його печені-
гами. Тепер ще монголи з тибетцями, — констатував
Фікус.

Лама був незворушним.

— Секти борються з владою. І гинуть. А ми ви-
найшли владу, і дві тисячі років підтримуємо її, час від
часу міняючи технологію. Ми не віримо в безсмертя
тіла. Ми віримо у вічний потік.

Він уважно — як штабний начальник перед тим, як
шльопнути печатку на наказ про відпустку, подивився
на них обох.

— Воїн — це не людина. Це набір рішень, реакцій
і межі, яку він готовий перейти. І якщо імперії навчилися

переносити золото, гармати та страх... Чому б не переносити воїнів?

У кімнаті стало тихіше, хоч звуки не зникли. Зник час.

— Ви не перші, — додав він. — Але ви — обрані.

Птах відчув, як щось усередині повільно стискається.

— А якщо ми відмовимося? — спитав він.

Китаець уперше нахилив голову й кинув погляд-приціл з-під лоба.

— Ви вже померли, — відповів він. — Відмова — це лише форма згоди, яка триває довше.

Пауза.

— Ласкаво прошу до конструкторського бюро Чакравартін, — сказав він. — Ми будуємо світову імперію. Проєкт «Чингіс-2».

2 ЛІ

Стіл ломився. Пар із бамбукових кошиків підіймався тонкими хвилями — імбир, рис, щось кисло-солодке й різке, від чого одразу прокинувся апетит.

Птах обережно взяв палички. Вони ковзали, як мокрі гільзи.

— Це зброя для людей з терпінням, — пробурмотів Фікус, намагаючись підчепити локшину. Локшина перемогла.

Лі спостерігав за ними з легкою усмішкою.

— Китайська кухня — це процес — сказав він, — як і наша політика. Вона вчить неспішного поєднання старанності та різних інгредієнтів. Тим часом ви звикли, що їжа — це один ривок від голоду до ситості: різко, прямо, у шлунок. Тому в нас палички, а у вас — виделка. У нас різні смаки, що, як різні ноти, повільно складаються в прекрасну мелодію. У вас — гучна нота чи акорд.

— М'ясо з вогню, — кивнув Фікус. — Один звук.

— Банош зі шкварками — акорд, — згадав рідне Закарпаття Птах.

— А тут на столі — мелодія, — відповів Лі. — Кисле, солодке, гірке, гостре. Одночасно. Єдина кухня у світі, яка не тільки насичує, а й веде.

Птах пожував, замислився.

— Ну так, це правдиво для німецької, а тим паче англійської. Там навіть не ноти, а барабанний бій. А французька?

Лі ледь нахилив голову.

— Французька — це опера. Гучна, красива, проте надто багато про его соліста, а не про державу.

Фікус пирхнув.

— Звучить як комплімент із ножем у спині.

Лі зробив ковток чаю й повів далі, ніби не помітив.

— Чингісхан цього не розумів. Йому була ближча проста їжа: м'ясо, кумис, кров. Він був ідеальним командиром приватної армії. Не держави — а сили.

— ПВК, — уточнив Птах.

— Можна й так сказати, — кивнув Лі. — Монгольська ПВК, найефективніша в історії. Вона підкорила п'яту частину світового суходолу. Від Кореї до Угорщини. Але навіть найкраща ПВК не може керувати світом. Вона може лише його зламати.

Лі церемонно відпив з піали чай.

— Чингіс створив непереможну армію. А імперію створили ми, лами.

Фікус нарешті впіймав паличками шматок риби.

— Чув про це непогану фразу: «Китай можна завоювати на коні, але Китаєм не можна управляти з коня».

— Це і є сенс вчення радника Чингіса, — м'яко підказав Лі.

— На співбесіді про посаду Бухгалтера імперії? — усміхнувся Птах.

— Трохи ширше. Він став Архітектором нового порядку, — виправив Лі. — Він пояснив Великому Хану

просту річ: якщо вирізати місто — ти отримуєш попіл. Якщо переписати місто — ти отримуєш податки. З живих їх можна стягувати десятиліттями. А ще більше — з караванів між цими містами. Монголи — великі воїни. І сумлінні учні наших інструкцій.

Він поклав палички.

— Перепис завойованого населення. Єдиний податок. Недоторканність караванів. Пайцза — ханський знак оплаченого податку й гарантія безпеки. Заплатив — їдеш спокійно від Пекіна до Києва чи Костянтинополя. Не заплатив — тебе просто поглинали піски.

— Класичний рекет, — завважив Фікус.

— Класичне державотворення, — спокійно відповів Лі. — Знаєш, чому покровителем торговців у Китаї вважається бойовий генерал другого століття? Ви, європейці, знаєте його за статуетками божества на ім'я Гуань-ді.

— Генерал — покровитель торгівлі? Гм, це, напевно, був генерал митниці або податкової, — усміхнувся Птах.

— Ні, — відрубав Лі, — він безстрашно кидався на ворогів, що переважали, з алебардою зеленого дракона. Гуань-ді був одночасно законом і карою. Тому китайський торговець давав слово і був готовий везти товар у найдальші країни варварів. Під захистом алебарди.

Птах задумливо кивнув.

— Але Чингіс швидко помер.

Лі взявся за чайник.

— Якщо розливати чай із чайника, у першій піалі смак буде заслабий, а в останній — перенасичений ароматним листям, яке осіло на дно. Тому спочатку чай переливають у чашу справедливості, де він змішується, а вже з неї — у піали. Це філософія мудрості господаря. Після смерті Чингіса дим пожеж розсіявся, а піраміди з черепів заросли травою. Проте постало питання: як керувати різними народами, які вірять у різних богів.

Лама відпив чай і взявся перебирати чотки.

— А без Бога влада ненадовго. Коли богом був сам Чингіс, усе працювало. А після його смерті харизма і жах монгольської ПВК помалу випаровувалися...

— Харизма не передається у спадок, — вставив своє слово Птах.

— Жах — теж, — додав Фікус. — Він без гарантії, потрібне регулярне сервісне обслуговування.

Лама незворушно вів далі:

— Тут і наспів мій предок, тибетський Пагма-лама. Він приніс онуку Чингіса — Хубілаю — концепцію космічного правителя, який керує дхармою, долею світу.

ЗМІСТ

1 . Птах і Фікус	3
2. Лі	7
3. Гвара	15
4. Тулку	22
5. Революція	30
6. Зомбі-гриб	35
7. Знак	40
8. Реле	45
9. Тріщина	51
10. Ші	58
11. Бій	67
12. Півень	72
13. Дгарма	77
14. Гора	82
15. Чонгар	87
16. Карфаген	93
17. Мапа	99
18. Сон	105
19. Клон	113
20. Піраміда	121
21. Карнавал	126
22. Море	131
23. Тести	136
24. Ядро	144
25. Момент істини	149
26. Колесо	154
27. Таймер	159
28. Бада-бум	166
29. Човен	173
30. Капітан	179
Епілог	188